

ZVIŽDAČI

whistleblowers

photo and design by
MPM studio
www.mpmstudio.org

Transparency International Bosna i Hercegovina
Otvorena linija za prijavu korupcije: 0800 55555
Adresa: Gajeva 2, 78000 Banja Luka
Branilaca Sarajeva 30/2, 71000 Sarajevo
Tel:+387 51 216 928
+387 51 224 520
+387 51 224 521
Tel/fax: +387 51 216-369
Tel/fax: +387 33 220 049
e-mail: info@ti-bih.org
Web: www.ti-bih.org

ZVIŽDAČI

whistleblowers

ZVIŽDAČ – (eng. whistleblower) označava osobu koja je zaposlena u javnim institucijama, a koja javno objavi ili dostavi nadležnim institucijama informaciju o nepravilnostima i/ili kršenju zakona unutar javne institucije u kojoj je zaposlena.

Uloga zviždača u otkrivanju i sprečavanju korupcije je od suštinske važnosti. Najveći broj korupcijskih afera širom svijeta otkriven je i procesuiran upravo zahvaljujući hrabrosti i odlučnosti zviždača, čije prijave su bile osnova za pokretanje istraga.

Važnost uloge zviždača prepoznata je u svim relevantnim međunarodnim dokumentima kao što su: Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije i Građansko pravna konvencija o korupciji Savjeta Evrope.

Prije podnošenja prijave, važno je uzeti u obzir sljedeće napomene:

- ! Uvjerite se da situacija opravdava akciju zviždanja;
- ! Vrednujte svoje motive;
- ! Verifikujte i dokumentujte informacije o nepravilnostima i/ili kršenju zakona;
- ! Odredite vrstu nepravilnosti i kome je treba prijaviti;
- ! Navedite optužbe na odgovarajući način – vrstu nezakonite ili štetne aktivnosti, kao i kome se nanosi šteta;
- ! Držite se činjenica – tako se smanjuje mogućnost odmazde;
- ! Odlučite da li zviždanje treba biti interno ili eksterno;
- ! Odlučite da li treba biti anonimno ili otvoreno;
- ! Poštujte proceduru prijavljivanja nepravilnosti kako akteri ne bi prošli nekažnjeno zbog propusta formalne prirode;
- ! Tražite pravni savjet.

Zakon o krivičnom postupku BiH predviđa:

Službene i odgovorne osobe u svim organima vlasti u Bosni i Hercegovini, javnim preduzećima i ustanovama dužne su da prijave krivična djela o kojima su obaviještene ili za koja saznaju na koji drugi način. U takvim okolnostima, službena ili odgovorna osoba će poduzeti mjere da bi se sačuvali tragovi krivičnog djela, predmeti na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo i drugi dokazi o njima i obavijestiti ovlaštenu službenu osobu ili Tužilaštvo bez odlaganja.

Zakon o državnoj službi u institucijama BiH predviđa:

Ukoliko državni službenik primi naredbu za koju se pretpostavlja da je nezakonita, postupa na sljedeći način:

- a) skreće pažnju izdavaocu naredbe na njenu nezakonitost;
- b) ako izdavalac naredbe ponovi naredbu, državni službenik će zatražiti pismenu potvrdu u kojoj se navodi identitet izdavaoca naredbe i precizan sadržaj naredbe;
- c) ako je naredba potvrđena, državni službenik obavještava o naredbi neposredno nadređenog izdavaocu naredbe i prinuđen je da je izvrši, osim ako naredba ne predstavlja krivično djelo. U tom slučaju, državni službenik odbija da je izvrši i prijavljuje slučaj nadležnom organu.

Kako prijaviti?

Ukoliko ste na bilo koji način uočili nepravilnosti u radu institucije u kojoj ste zaposleni ili bili svjedoci korupcije na radnom mjestu, navedeni zakoni vam omogućavaju da nadležnim organima podnesete prijavu (tužilaštvo i policija) zajedno sa prikupljenim dokazima. Prijave možete uputiti i putem besplatne telefonske linije Transparency International BiH, na broj 0800 55555.

